

III. rész

Miért van szükség önálló közigazgatási perrendre?

Jelenleg a közigazgatási per legfőbb szabályai a polgári perrendtartásban (1952. évi Pp. XX. fejezetében) találhatóak.

Az 1952. évi Pp-t 2018. január 1. napjától új kódex váltja fel. Az új törvény (2016. évi CXXX. törvény) új alapokra helyezi és rendszerében megújítja a polgári perek lefolytatásának szabályait. A polgári per új szabályozásának vezérlő elvei szerint a perben kizárólag a fél jogosult jogai érvényesítéséről gondoskodni és meghatározni, hogy mit kíván a per anyagává tenni (rendelkezési elv), de egyben a félnek kötelessége is a peranyagot a per mihamarabbi befejezését elősegítő módon előadni, továbbá a fél felelős a saját perviteléért, perbeli mulasztásaiért (eljárás-támogatási és igazmondási kötelezettség elve).

A kódex által szabályozott polgári perek jellemzője, hogy egymással szemben egyenrangú felek állnak. Ez képezi a szabályozás egyik kiindulópontját, a bírói szerep változik.

Ezzel szemben a közigazgatási perben a polgári per alapelveitől való eltérések szükségesek. A hatályos szabályozás miatt már korábban is felmerült, hogy pl. a kérelemhez kötöttség, vagy a rendelkezési jog érvényesítése körében szükséges az eltérés egyes közigazgatási pertípusokban. A közigazgatás tevékenysége (így döntései) jogszerűségének vizsgálata során nem csupán két magánérdek ütközik össze, hanem megjelenik a közérdek is, melynek biztosítására – szigorúan meghatározott körben – a bíróság részére a hivatalbóli eljárás lehetőségét is szükséges biztosítani.

A közigazgatási peres eljárás speciális alapelveinek a közérdeket, a felek perbeli esélyegyenlőségét (fegyveregyenlőséget) és az ügyfelek hatékony jogvédelmét is biztosítani kell. A jogalkotó, az európai jogfejlődés eredményeire is tekintettel, a közigazgatási perek szabályainak újraszabályozása során a hatékony, hézagmentes és – a feltételek fennállása esetén – objektív jogvédelmi funkció miatt arra jutott, hogy indokolt a sajátos közigazgatási perjogi szabályok önálló kódexbe foglalása.

A polgári per szabályaival való kapcsolat fennmarad, ugyanis a nem sajátos kérdésekre (beadványok, határidők, ítélezési szünet stb.) továbbra is alkalmazandóak a Pp. egyes rendelkezései.

Az egyik legfontosabb változás a bírói út kiszélesítése.

A Kp-nak a közigazgatási per tárgyát meghatározó rendelkezése széleskörű, így rugalmas kereteket biztosít a törvényi cél megvalósításához.

A közigazgatás szervek mulasztása is vitatható a bíróságok előtt. A közigazgatási nemperes eljárások kategóriáját – nagyjából – a közigazgatási perrendtartásban az

egyszerűsített perek, illetve egyéb különös bírósági eljárások szabályai váltják fel. Ez a tisztességes eljárás garanciáit is erősíti.

Ugyanezen indokok miatt az önkormányzati rendeletalkotással kapcsolatos normakontroll-eljárások szabályai is a perrendtartásban nyertek elhelyezést. A keresetindításkor, és később is azonnali jogvédelem kérhető. Ha az ügy természete azt lehetővé teszi és a tényállás tisztázott, a vonatkozó szabályozás lehetőséget adhat a bíró számára, hogy megváltoztassa a jogszabálysértő közigazgatási döntést, elősegítve ezzel a jogvita mielőbbi – végleges – rendezését. A jogerős bírói határozatok tényleges érvényesülése érdekében az ítélettel szembeni engedetlenség is szankcionálható lesz (teljesítés kikényszerítésére irányuló eljárás).